

Szlaki turystyczne

SZLAK im. GEN. KLEEBERGA

Szlak pieszy, oznaczony kolorem zielonym, składający się z kilku etapów rozpoczyna się w Dęblinie, znanym ze „Szkóły Orłąt” oraz XIX-wiecznej, carskiej twierdzy i prowadzi przez Wołę Gułowską, Kock, Radzyń Podlaski do Czemiernik.

Na terenie Gminy Adamów trasa wędrówki prowadzi przez miejsca ostatniej bitwy Wojny Obronnej 1939 r., stoczonej przez żołnierzy Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Polesie” pod dowództwem gen. brygady Franciszka Kleeberga. Dla upamiętnienia tych wydarzeń rokrocznie odbywają się uroczystości religijne, pokazy rekonstrukcji zwycięskiej bitwy polskich oddziałów o klasztor zajęty przez oddziały niemieckie lub inne epizody tych wojennych zmagania. Aby uhonorować te wydarzenia i uczcić wysiłek zbrojny żołnierzy SGO „Polesie”, wzniesiono Pomnik Czynu Bojowego Kleeberczyków – obiekt użyteczności publicznej pełniący funkcję Domu Kultury. Otwarcie tego obiektu nastąpiło w 1989 roku, dokładnie w 50-tą rocznicę bitwy pod Wołą Gułowską. Budowla ta ma charakter wielofunkcyjny. Część pomieszczeń wydzielono na Izbę Regionalną i Galerię Rzeźby Ludowej, w której znajdują się prace miejscowych i okolicznych rzeźbiarzy. Centralne miejsce zajmuje Muzeum Czynu Bojowego Kleeberczyków, a w nim zbiór pamiątek i dokumentów dotyczących tego wydarzenia historycznego.

Znawcy historii znajdą na terenie jeszcze inne miejsca upamiętniające walki tej formacji: cmentarz parafialny w Turzystwie i Adamowie, mogiłę w Helenowie, pomniki w Turzystwie, Kalinowym Dole czy w lesie gułowskim.

SZLAK HENRYKA SIENKIEWICZA

Na terenie Gminy Adamów najmocniej z Henrykiem Sienkiewiczem związana jest Wola Gułowska. To tutaj rodzice Henryka dzierżawili przez kilka lat niewielki folwark i tutaj w roku 1873 zmarła jego matka Stefania z Cieciszowskich pochowana na cmentarzu w pobliskiej Okrzei. Wola Gułowska znana jest z pięknego XVII-wiecznego klasztoru OO. Karmelitów do którego w połowie sierpnia przychodzą najliczniej pielgrzymi w okresie tygodnia Wniebowzięcia Matki Bożej. W podziemiach klasztoru znajduje się ujęcie wody z podziemnego źródła. Być może ze względu na źródło powstał ten wielki sakralny obiekt, sanktuarium Matki Bożej Gułowskiej, który wpływał na wyobraźnię historyczną i literacką małego Henryka.

Innym miejscem związanym z postacią pisarza jest Adamów. Jak podają miejscowe przekazy młody Henryk Sienkiewicz przyjeżdżał tu konno do apteki, a stojący w Adamowie kościół opisał w noweli „Jamioł”.

Warto odwiedzić również pobliską Wołę Okrzejską, miejsce urodzenia oraz muzeum Henryka Sienkiewicza, Wojcieszków, gdzie na cmentarzu znajdziemy grób ostatniej żony pisarza Marii z Babskich Sienkiewiczowej oraz Burzec, gdzie często przebywał u swego wuja Leona Dmochowskiego.

SZLAKI W LESIE GUŁOWSKIM

Położony na terenie gminy duży kompleks leśny jakim jest las gułowski stwarza niepowtarzalne warunki do uprawiania różnorodnych form aktywności fizycznej. Przebywając w lesie możemy oderwać się od zmagania przytłaczających nas na co dzień, zadbać o zdrowie i dowiedzieć się ciekawych rzeczy o najbliższej okolicy. Pamiętajmy, że latem drzewa chronią przed palącym słońcem,

a zimą przed przeszywającym wiatrem, dlatego las jest najlepszym miejscem do aktywności fizycznej. Wychodząc z tego założenia wyznaczone zostało ok. 50 km szlaków biegowych, które można pokonać również rowerem czy spacerem, oznaczonych kolorami: żółtym, zielonym, czarnym i czerwonym. Szlaki zostały poprowadzone w taki sposób, aby każdy z nich tworzył pętlę zaczynającą się i kończącą na tzw. „Rondzie”, parkingu leśnym znajdującym się przy wjeździe do lasu od strony Adamowa. Dogodny dojazd, parking oraz miejsce do wypoczynku z zadaszoną wiatą i miejscem na ognisko to dodatkowe atuty tego terenu.

Poszczególne szlaki zostały zróżnicowane pod względem długości:

- **Szlak żółty**, najdłuższy o dystansie półmaratonu czyli 21 km. Szlak ten przebiega w pobliżu wielu ciekawych przyrodniczo i historycznie miejsc rozsianych na terenie lasu, jest jednocześnie trasą „Półmaratonu Tradycji”, imprezy sportowej, która odbywa się od 2012 roku, pod koniec czerwca.
- **Szlak zielony**, o długości 15 km.
- **Szlak czarny**, tzw. szybka dziesiątka o długości 10 km.
- **Szlak czerwony**, tzw. szlak trailowy, przebiegający mniej uczęszczanymi drogami leśnymi o długości 5 km.

SZLAKI ROWEROWE W GMINIE ADAMÓW

[REGULAMIN KORZYSTANIA ZE SZLAKÓW ZIEMI ŁUKOWSKIEJ.PDF](#)

Na terenie Gminy Adamów szlaki rowerowe oznaczone zostały kolorami: czerwonym, niebieskim, czarnym i zielonym, z charakterystycznym rowerkiem. Gmina położona jest na równinie, z dużymi kompleksami leśnymi. Pośród barwnej krainy pól i lasów odnajdziemy szereg atrakcji, które często mają ciekawą, jak i skomplikowaną historię. Kiedy nie mamy pomysłu na udany weekend lub śródków na dalekie wyprawy wystarczy wsiąść na rower i odkryć uroki tego terenu. Zapraszamy na wyznaczone szlaki i życzymy niezwykłych wrażeń podczas rowerowych podróży.

Adamów- Gułów - Wola Gułowska - Turzystwo - Lipiny

Szlak czerwony o długości 16 km stanowi główny szlak rowerowy wyznaczony na terenie Gminy Adamów. Rozpoczyna się na granicy z Gminą Wojcieszków od strony Woli Burzeckiej i prowadzi w kierunku Adamowa (droga pow. 1359L). Przez Adamów szlak wiedzie ulicą Cmentarną. Po lewej stronie ulicy mijamy cmentarz parafialny, na którym znajdują się mogiły żołnierskie z 1939 r. oraz kilka zabytkowych nagrobków z XIX w. Kilkadziesiąt metrów dalej po prawej stronie powita nas drewniana postać świętego Floriana - patrona strażaków stojąca przy remizie OSP, a nieco dalej drugi cmentarz parafialny z jedynym zachowanym nagrobkiem, (tu w latach 1595 -1874 stała kaplica pod wezwaniem św. Antoniego). Na przeciw po lewej stronie znajduje się kompleks budynków szkolnych, a przy nich boisko Orlik i siłownia zewnętrzna. Szlak skręca w prawo w ulicę Targową i kieruje się w stronę Gułowa (droga pow. 1350L). Po lewej stronie możemy podziwiać kompleks stawów adamowskich, gdzie gniazdują liczne gatunki ptaków, instalacje PZU Trasa Zdrowia, a także boisko LKS „Sokół”. Przed miejscowością Gułów szlak skręca w lewo w kierunku lasu gułowskiego. (Kilkaset metrów na wprost znajduje się miejsce wypoczynku z zadaszoną drewnianą altaną, placem zabaw dla dzieci oraz siłownią zewnętrzną). Po skręceniu zgodnie ze strzałkami po lewej stronie między brzożami zobaczymy zabytkową kapliczkę stojącą przy wjeździe do dawnego parku i majątku stanowiącego niegdyś własność Rusieckich/ Krasieńskich/ Czartoryskich. Po kilkuset metrach docieramy do lasu gułowskiego. Wita nas „Kamienna Figura” z przestreloną postacią Chrystusa, tuż za nią miejsce do odpoczynku. Dalej mamy do pokonania prosto kilka kilometrów po piaszczystej, ale urokliwej trasie zwanej „Drogą Unitów Podlaskich”. Po prawo mijamy śródleśny krzyż zwany

„Drewnianą Figurą”, następnie studzienkę, a po lewo na olbrzymim dębie wiszącą kapliczkę. Docieramy do Woli Gułowskiej (droga pow. 1360L), skręcamy w prawo. Jadąc asfaltem po prawej stronie mijamy Dom Pomocy Społecznej św. Józefa prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek, sanktuarium maryjne z cudownym obrazem Matki Bożej Patronki Żołnierzy Września wraz z klasztorem ojców karmelitów oraz budynek Zespołu Szkół im. gen. Franciszka Kleeberga. Wola Gułowska to miejsce z bogatą historią i licznymi atrakcjami. Oprócz zabytkowego kościoła z obrazem Maryi, podziemi ze studzienką, godny obejrzenia jest Dom Kultury „Pomnik Czynu Bojowego Kleeberczyków”, w którym mieści się nowoczesne Muzeum Kleeberczyków, Galeria Rzeźby Ludowej, Izba Regionalna i Sala Myśliwska, a także wiele drewnianych rzeźb „rozsianych” po całym terenie, wykonanych przez lokalnych twórców ludowych. Po Woli Gułowskiej wita Turzystwo, gdzie znajduje się cmentarz parafialny, a na nim mogiły żołnierskie z 1939 r. Trasa szlaku cały czas wiedzie po wygodnej asfaltowej drodze. Na skraju wioski skręcamy w lewo zgodnie z kierunkiem drogi powiatowej 1348L, mijając po prawej stronie zabytkową kapliczkę i tablicę poświęconą SGO Polesie. (Skręcając w prawo, polną drogą, dotrzemy do miejsca na skraju lasu, gdzie stała gajówka Ofiara, w której stacjonował sztab SGO Polesie podczas jej ostatniej bitwy pod Wolą Gułowską i Adamowem i pomnika upamiętniającego walki na tym terenie). Za kilkadziesiąt metrów skręcamy w prawo, docieramy do Lipin. Cały czas podążamy szosą i jedziemy prosto przed siebie zgodnie z oznaczeniami. Gdy kończą się zabudowania wjeżdżamy do lasu i kierujemy się w stronę Gminy Krzywda. Po trasie mijamy drewniany witacz, który oznajmia nam, że żegnamy się z Gminą Adamów. Szlak czerwony wkracza na teren Gminy Krzywda. Przed torami kolejowymi skręcamy w prawo. Tuż za stacją Okrzeja skręcamy w lewo, a następnie znów w prawo i docieramy do Woli Okrzejskiej – miejsca urodzenia polskiego noblisty – Henryka Sienkiewicza. Szlak czerwony Ziemi Łukowskiej prowadzi po gminach: Adamów, Krzywda, Kłoczew, Wola Myśłowska, Stoczek Łukowski, Stanin, Łuków, Trzebieszów i Wojcieszów.

Adamów - Glinne

Szlak niebieski jest to najkrótszy odcinek wśród całej sieci szlaków zlokalizowanych na terenie Gminy Adamów. Rozpoczyna się na skraju Adamowa, w miejscu, gdzie krzyżują się drogi na Krzywdę, Wolę Burzecką i Glinne. Wyznaczony na terenie gminy odcinek szlaku niebieskiego liczy jedynie 1,14 km. Biegnie wzdłuż drogi gminnej nr 102691L w kierunku Glinnego i Gminy Wojcieszów. Poza terenem gminy szlak niebieski prowadzi przez Wojcieszów, Wolę Burzecką, Burzec, Szczałb, Krzywdę, Starą Wieś, Radoryż Smolany, Hutę Dabrowa, Koryczany i łączy się z głównym szlakiem Ziemi Łukowskiej oznaczonym kolorem czerwonym.

Szlak czarny na terenie Gminy Adamów ma dwie części: północną i południową.

Adamów - Zakępie

Część północna rozpoczyna się w Adamowie od skrzyżowania ulic: Cmentarnej z Targową. Ruszamy na południe, po lewej stronie mamy poprzecznie położoną ulicę Kleeberga (tu znajduje się m.in.. Urząd Gminy Adamów, Bank Spółdzielczy, ośrodek zdrowia) oraz kamienny krzyż postawiony w 20-tą rocznicę odzyskania niepodległości. Jedziemy ulicą Męczenników Katynia, a następnie Wyszyńskiego mając po prawej stronie Drink Bar Tempo i Bar Kebab. Po lewej stronie mamy zabytkową Austerię z XIX w., następnie skwerek z zegarem słonecznym, planetami oraz ławeczkami. W tej okolicy znajdziemy dwa pomniki upamiętniające ofiary lat okupacji, możemy posilić się w restauracji Astoria lub posmakować tradycyjnie wyrabianych lodów. Po lewej stronie mijamy zabytkowy kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego oraz dzwonnice. Dojeżdżamy do ronda i zjeżdżamy drugim zjazdem. Ulicą Kościelną kierujemy się na wschód. Cały odcinek szlaku biegnie po drodze asfaltowej (droga pow. 1358L). Po około 3 km widzimy pierwsze zabudowania Zakępie. Wioska charakteryzuje się dominacją zabudowy kolonijnej. Po minięciu pierwszego przystanku autobusowego we wsi i przydrożnej kapliczki trasa szlaku skręca w lewo. Na skraju wioski po lewej stronie zobaczymy drewnianą zabytkową kaplicę, budynek szkoły wraz z placem zabaw dla dzieci. Tuż za tymi obiektami przebiega granica gminy i tym samym kończy się północna część czarnego

szlaku rowerowego oznaczonego na terenie Gminy Adamów. Dalej szlak prowadzi przez tereny Gminy Serokomla: Józefów Duży, Serokomla, Poznań, Leonardów, Bielany i ponownie wkracza na teren Gminy Adamów.

Wola Gułowska - Sobiska

Część południowa wiedzie od Woli Gułowskiej, przez część Dąbrówki zwanej potocznie Zarzeczem do Sobiski. Ten odcinek szlaku liczy niespełna 4 km. i cały czas wiedzie po drodze asfaltowej. Krótki odcinek szlaku czarnego pokrywa się z odcinkiem szlaku zielonego. Ruszamy sprzed kościoła w Woli Gułowskiej po prawej stronie zostawiając pomnik-działo pamiętające bitwę SGO Polesie. (Co można zobaczyć w Woli Gułowskiej patrz w opisie szlaku czerwonego). Na wprost widać Dom Kultury. Po minięciu rzeczki Czarnej, przy kapliczce skręcamy w lewo na tzw. Zarzeczce i po minięciu lekkiego łuku kierujemy się w stronę Sobiski - „Malinowej Wsi”. Po lewej stronie rozciąga się piękny widok na Wolę Gułowską i dominujący nad wsią kościół karmelitów. Sobiska jest przykładem wsi o widocznej zabudowie kolonijnej z niezwykle interesującymi pod względem przyrodniczym, a jednocześnie sprzyjającymi rozwojowi agroturystyki terenami przyrzecznymi, rozległymi torfowiskami, stawami rybnymi oraz zadrzewieniami śródpolnymi. Krajobraz wsi tworzą przydrożne krzyże i kapliczki. Na skraju wioski można odpocząć pod drewnianą altaną lub w „malinowej zagrodzie sołtysa”. Co roku w wakacje odbywa się tu lokalna impreza integracyjna pn. „Nasze Maliniaki”, organizowana już od kilku lat. Szlak czarny dalej prowadzi w kierunku granicy z Gminą Serokomla.

Wola Gułowska - Kalinowy Dół

Szlak zielony wiedzie drogą powiatową nr 1361L i liczy 5,35 km. Trasa rozpoczyna się przy ogrodzeniu kościelnym, na skrzyżowaniu dróg w kierunku Turzystwa i Lipin, Lenda Wielkiego oraz Konorzatki i Adamowa. Szlak ten łączy się ze szlakiem czerwonym i czarnym. (Co można zobaczyć w Woli Gułowskiej patrz w opisie szlaku czerwonego). Ruszamy zostawiając kościół za plecami. Po lewej stronie mijamy ośrodek zdrowia, dom kultury. Przejeżdżamy przez rzeczkę Czarną, przy której zlokalizowane są liczne prywatne stawy rybne. Gdy miniemy ostatnie zabudowania cały czas kierujemy się drogą powiatową przez Dąbrówkę oraz Kalinowy Dół. Na trasie wiosną możemy podziwiać kwitnące sady jabłoniowe i wiśniowe, a jesienią piękne czerwone jabłka, bo „nasza gmina to owoców kraina”. Przy trasie spotkamy drewniane postacie - rzeźby lokalnych twórców ludowych, które na trwałe już wpisały się w krajobraz gminy. Przy skrzyżowaniu dróg na Helenów (tu znajduje się zbiorowa mogiła żołnierzy SGO „Polesie”), Żurawiec i Natalin, Budziska (pomnik pomordowanych mieszkańców wsi) oraz Lendo Wielkie wita nas drewniana postać kobiety z koszem jabłek, a na krańcu gminy kobieta z herbem powiatu łukowskiego. (W Kalinowym Dole odbijając w prawo dojedziemy do miejsca z tablicą upamiętniającą historię Pułku 3 Strzelców Konnych, który swój szlak bojowy w 1939 r. zakończył właśnie w tej miejscowości.) Dalej zielony szlak prowadzi nas przez tereny Gminy Nowodwór: Lendo Wielkie, Zielony Kąt, Nowodwór, Grabów Rycki, Grabów Szlachecki aż do Okrzei na terenie Gminy Krzywda, gdzie łączy się ze szlakiem czerwonym.

